

pentru că hrana este insuficientă. Din păcate, fenomenul se petrece în mai multe locuri, a devenit simptomatică atitudinea distructivă a celor de la care tinerii așteaptă de obicei sfaturi, încurajări. Nu numai că ideea nobilei perechi maestru-discipol a căzut în derizoriu, dar adaptarea aceasta volens-nolens la «legea junglei» a dat tonul unei răfuiei jalnice cu propriul viitor».

Poate că sistemul lui Stanislavski și eternul conflict între generații să fie cauzele profunde ale tulburărilor, dar realitatea ne arată altceva: la Cluj, ca și la "Nottara", actorii revoltați și care au cerut demiterea directorilor sunt tineri și maturi, solidari cu regizorii din toate generațiile. Apelul în favoarea directorului de la "Nottara" este semnat de artiști importanți: dacă se va hotărî să renunțe la postul de pe Magheru (inclusiv spațiile comerciale), Rădescu ar avea schema completă a unui teatru cu consilieri, regizori și actori care să-și asigure și gloria, și succesul financiar. Chiar dacă acum, pentru un spectacol-două, tinerii actori se declară

mulțumiți de performanțele de grup, ei le percep ca pe o treaptă spre marile roluri ale teatrului de repertoriu. Inovația, atâta câtă e, nu este apanajul unei generații, mai ales că, după cum ei înșiși mărturisesc (vezi ancheta cu tinerii regizori din "Scena" nr. 5/2000) nu se simt solidari între ei și fiecare inovează pe cont propriu. De altfel, așa e și firesc: inovația e o problemă a talentului personal, nu a devotamentului de grup. Grupul ar trebui să acționeze pentru impunerea unor nume, a unor colective provizorii, a unor spectacole. Se știe ce putere au în lumea teatrului discuțiile informale, "zvonul" despre cutare sau cutare spectacol. N-am auzit pe nimeni, în ultimii ani, laudând, spontan, o creație a unui coleg – indiferent de vârstă; dacă întrebi, urmează o apreciere completă și privirea contrazice cuvintele. E greu de acceptat că de vină ar fi sistemul lui Stanislavski. Absența generozității este un derivat al deficitului de creativitate. Cum a dovedit-o sfada între critici, scindarea secției de critică și reunificarea rezultatelor ast-

fel obținute, detronarea unora și înscăunarea altora nu conferă nimăunii autoritate sau competență. Nu am impresia că lupta se duce între forme ale teatrului viu cu instituții ale teatrului mort, ci între persoane care vor să rămână acolo unde sunt și cei care spun "Scoală-te tu, ca să mă așez eu!". S-ar putea ca aceștia din urmă să aibă dreptate și fiecare dintre ei, ca individ, să fie un iscusit manager al propriei estetici. Dar, dacă rezultatul acestei lupte va fi distrugerea instituțiilor teatrale, pierderea va fi irecuperabilă. Teatrele stabile, de repertoriu, nu sunt o născocire voluntaristă a propagandei comuniste, ele au apărut ca rezultat al urbanizării și modernizării industriale și reprezintă o aspirație pentru toți artiștii. Ceea ce este nou, alternativ, funcționează și atrage prin adăugare și comparație, nu prin eliminare. Ceea ce este inutil și depășit o să dispară de la sine. Nu este corect să te declari câștigător într-o competiție în care alergi de unul singur.

Magdalena Boiangiu

Sf flash

Patalamaua de scriitor

Mai acum vreo două luni, revista "Scena" i-a întrebat pe dramaturgi ce pășuri mai au. Ei, ca tot românul văitător, s-au plâns de una, de alta. Dintre acestea, redacția a reținut ca mai pregnantă ideea că autorii se plâng că nu-s jucați. Și i-a întrebat acum pe niște regizori și directori că de ce.

Cum era normal, nimeni n-a spus că nu citește, că a rămas cu lecturile în secolul XIX ori că abia alaltăieri i-a descoperit fascinat pe Freud sau Lawrence. Ei au zis că piesele sunt proaste. Răspuns abil, pentru că totdeauna va fi parțial adevărat. Se scriu (și uneori se promovează) și piese proaste. Așa cum se montează (și uneori se laudă în extaz) și spectacole proaste. În paranteză fie zis, unele spectacole sunt proaste și pentru că autorii și "jucătorii" lor nu prea citesc. Nu zic dramaturgie românească, dar nici alte genuri. Am avut ocazia să constat că informația oamenilor de teatru despre literatura actuală e absolut precară. De-aici, inactualitate și inadecvare.

Gâlceava asta va continua mereu. Nu se poate stinge într-un timp previzibil. Mai straniu a fost că, în ancheta cu pricina, un manager de teatru începe retoric: „Cine sunt acești dramaturgi? Cine le-a dat patalama de dra-

maturg?”. Răspunsul e evident: nu cine i-a dat dumnealui patalama de manager, ci Altceineva. Care-ți dă, dar nu-ți bagă în traistă. Ceea ce, din poziție managerială, pare neinteresant.

Sigur, domnia sa, managerul, o fi reținut de la școală (care școală?) că Shakespeare și Corneille umblau cu patalama la teșcherea, semnată de regină sau rege. Iar Eugen Ionescu n-o avea, dar a căpătat-o de la Academia Franceză. Deci, dacă n-ai patalama, n-ai ce căuta în dramaturgie. Cum nimeni n-are, genul trebuie desființat prin omorîrea autorilor cu ciocanul. Mai zice domnul acela, probabil din cauza stresului intens din ultima vreme, că dacă un ins vrea să scrie o piesă, atunci să vină cu plecăciune la oamenii din teatru care au "ceferticat". Printre ei, îl enumeră și pe dramaturgul teatrului. Dar, mă întreb: acela (din teatru), față de cei de-afară, de unde are diplomă? Și parcă aud răspunsul: păi e simplu, a semnat-o chiar dom' șef și a vizat-o Primăria.

Așa e: fără aviz de la primărie nu poți fi în ziua de azi nici manager, nici dramaturg și nu intri aproape nicăieri. Numai la Rahova poți intra, la o adică, și fără patalama.

Horia Gârbea